

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗΣ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΗΛ.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

18 Αυγούστου 1988

Ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας κ. Παναγιώτης Ρουμελιώτης έκανε σήμερα τις ακόλουθες δηλώσεις για τις εξελίξεις της οικονομίας κατά το πρώτο εξάμηνο του τρέχοντος έτους:

1. Πριν προχωρήσω στην ανασκόπηση των οικονομικών εξελίξεων και προοπτικών θα ήθελα να επαναλάβω εν συντομία το πλαίσιο πάνω στο οποίο η Κυβέρνηση χάραξε την οικονομική της πολιτική, και τους στόχους τους οποίους έθεσε κατά τη χάραξη της πολιτικής της. Βασική επιδίωξη της οικονομικής πολιτικής για το 1988 ήταν η μετάβαση από τη σταθεροποίηση στην ανάπτυξη. Η μετάβαση αυτή απαιτεί ιδιαίτερα προσεκτικά βήματα, ώστε να μην ανατραπούν τα επιτεύγματα του σταθεροποιητικού προγράμματος, τα οποία με τόση θυσία επιτεύχθηκαν. Κύριος αναπτυξιακός στόχος για το 1988 ήταν η τόνωση των παραγωγικών επενδύσεων. Προυποθέσεις για την επιτυχία του στόχου αυτού αποτελούν η παραπέρα μείωση του πληθωρισμού και η συγκράτηση του ισοζυγίου εξωτερικών συναλλαγών της χώρας σε επίπεδα που δεν απαιτούν αυξημένα δανειακά κεφάλαια από το εξωτερικό. Η ύπαρξη των προϋποθέσεων αυτών συμβάλλει στη διαμόρφωση ευνοϊκών επενδυτικών και επιχειρηματικών προσδοκιών. Εν όψει των στόχων αυτών, η Κυβέρνηση έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στην τήρηση της εισοδηματικής της πολιτικής, ενώ παράλληλα η προσπάθεια για την τόνωση των επενδύσεων συνδυάσθηκε με μία πολιτική συγκρατημένης αύξησης της κατανάλωσης, ώστε να συνεχιστεί το φαινόμενο της μεταφοράς πόρων από την κατανάλωση στις επενδύσεις που παρατηρήθηκε το 1987.

Σε ό,τι αφορά τις οικονομικές εξελίξεις, από τα διαθέσιμα στοιχεία προκύπτει ότι τα βασικά μακροοικονομικά μεγέθη στο πρώτο εξάμηνο του έτους κινούνται μέσα στα πλαίσια που έθεσε η οικονομική πολιτική για το 1988. Τα κύρια χαρακτηριστικά των εξελίξεων αυτών είναι η επιβράδυνση του πληθωρισμού, που τον Ιούλιο του 1988 έτρεχε με ετήσιο ρυθμό 13,2% έναντι ρυθμού 16,9% και 24,6% τον Ιούλιο του 1987 και 1986 αντίστοιχα, και η συγκράτηση του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών του πρώτου εξαμήνου στα επίπεδα της αντίστοιχης περιόδου του 1987. Θα

πρέπει να σημειωθεί ότι οι εξελίξεις αυτές σημειώνονται παρά την ανάκαμψη που παρατηρείται στη δαπάνη της οικονομίας. Αναφορικά με τις επενδύσεις οι διαθέσιμοι δείκτες επιβεβαιώνουν την πρόβλεψη για αισθητή επιτάχυνση του ρυθμού αύξησης τους. Τέλος ιδιαίτερα ευνοϊκή παρουσιάζεται η εξέλιξη της παραγωγής τόσο του πρωτογενούς όσο και του δευτερογενούς τομέα.

Σύμφωνα με τις αρχικές προβλέψεις του ΥΠ.ΕΘ.Ο. το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) σε σταθερές τιμές αναμενόταν να αυξηθεί κατά 2,0-2,5% το 1988. Από τις εξελίξεις του πρώτου εξαμήνου ενισχύεται η πρόβλεψη ότι ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ θα ξεπεράσει το 2,0% και θα διαμορφωθεί στο 2,5% περίπου.

Αναλυτικότερα οι εξελίξεις στα βασικά στοιχεία της συνολικής ζήτησης και της παραγωγής και στις τιμές εμφανίζεται ως εξής:

2. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Το ευνοϊκό επενδυτικό κλίμα που έχει δημιουργηθεί στη χώρα μας από το διετές σταθεροποιητικό πρόγραμμα και τη γενικότερη οικονομική πολιτική της κυβέρνησης, εξηγεί την ιδιωτική επενδυτική δραστηριότητα που εμφανίζεται έντονη το πρώτο εξάμηνο του 1988.

Οι αντίστοιχοι οικονομικοί δείκτες πιστοποιούν ότι η ανάκαμψη των ιδιωτικών επενδύσεων που σημειώθηκε το 1987 συνεχίζεται και τους πρώτους έξι μήνες του 1988. Έτσι το πρώτο εξάμηνο του έτους ο όγκος αδειών νέων οικοδομών είναι αυξημένος κατά 15,8%, έναντι μείωσης 2,9% την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου χρόνου, ενώ οι πωλήσεις τοιμέντου στο εσωτερικό της χώρας παρουσιάζουν αύξηση 17,9% έναντι περυσινής μείωσης 3,2%. Η ανοδική πορεία των ιδιωτικών επενδύσεων φαίνεται και από τα υπάρχοντα στοιχεία για τις επενδύσεις που έχουν υπαχθεί στο Νόμο 1262/82. Στο πρώτο εξάμηνο του 1988 έχουν υπαχθεί στο Νόμο επενδύσεις ύψους 83 δισεκ. δρχ, ενώ το αντίστοιχο εξάμηνο του 1987 είχαν υπαχθεί επενδύσεις ύψους 49,7 δισεκ. δρχ, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση 67%. Παράλληλα ο δείκτης παραγωγής της ομάδας κεφαλαιουχικών αγαθών, που θεωρείται ο δείκτης πρόκριμα για την παρά πέρα εξέλιξη της επενδυτικής δραστηριότητας στη χώρα, αυξήθηκε το πεντάμηνο Ιαν. -

Μαΐου 1988 κατά 13,5% έναντι μείωσης 4,8% το 1987.

Κλείνοντας τη σύντομη αυτή αναφορά στις ιδιωτικές επενδύσεις, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η έρευνα του IOBE που έγινε τη περίοδο Μαρτίου-Απριλίου 1988 και αφορά τις τελευταίες προβλέψεις των βιομηχανιών για τις επενδύσεις τους στο τρέχον έτος, δείχνει ότι οι επενδυτικές τους δαπάνες θα είναι σημαντικά αυξημένες έναντι του 1987 (Τριμηνιαία έκθεση IOBE Ιουλίου 1988).

Όπως επανειλημμένα έχει αναφερθεί, οι δημόσιες επενδύσεις το 1988 θα σημειώσουν αύξηση σε πραγματικούς όρους σε σύγκριση με τα δύο προηγούμενα χρόνια του σταθεροποιητικού προγράμματος, όπου υπήρξε σημαντική συγκράτηση τους. Τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία για το πρώτο εξάμηνο του έτους δείχνουν ότι οι πληρωμές του προγράμματος των δημοσίων επενδύσεων παρουσίασαν αύξηση κατά 9,3% έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 1987.

Το δεύτερο τρίμηνο του 1988 υπήρξε μία συγκράτηση των πληρωμών, που ήταν ιδιαίτερα αυξημένες στο πρώτο τρίμηνο, έτσι ώστε να κινούνται στα πλαίσια του ετήσιου προγράμματος. Η απορροφητικότητα των πληρωμών του προγράμματος των Δημοσίων επενδύσεων είναι στο εξάμηνο 40,4%, δηλαδή σε πολύ φυσιολογικά επίπεδα. Το γεγονός αυτό είναι σημαντικό και δείχνει τη συνέπεια και την αποφασιστικότητα της οικονομικής πολιτικής της κυβέρνησης για την μη υπέρβαση των πληρωμών που είχαν προυπολογισθεί.

Εξάλλου ικανοποιητική συνεχίζει να είναι η εξέλιξη των επενδυτικών προγραμμάτων των Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών. Ειδικότερα τα στοιχεία που αφορούν τους δύο από τους μεγαλύτερους οργανισμούς της χώρας, τη ΔΕΗ και τον ΟΤΕ, δείχνουν για το πρώτο εξάμηνο του 1988 αύξηση των πληρωμών για επενδύσεις κατά 7,2% και 25,3% αντίστοιχα.

Συμπληρωματικά θα πρέπει να αναφερθεί, ότι σύμφωνα με τα πρόσφατα στοιχεία των Εθνικών Λογαριασμών, το πρώτο τρίμηνο του 1988 οι επενδυτικές δαπάνες για αγαθά παγίου κεφαλαίου, εκτός των μηχανημάτων που δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία εισαγωγών, παρουσίασαν αύξηση

κατά 5,3% ,έναντι αύξησης κατά 1,0% το αντίστοιχο τρίμηνο του 1987.Στη διαμόρφωση της παραπάνω εξέλιξης συνέβαλε , τόσο η αύξηση κατά 5,5% των δαπανών για κτίρια όσο και η αύξηση κατά 13,3% των δαπανών για μεταφορικά μέσα.Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της παραπάνω εξέλιξης ,είναι ότι προήλθε αποκλειστικά από την αύξηση κατά 10,9% των επενδύσεων του ιδιωτικού τομέα που υπερκάλυψε την υποχώρηση κατά 6,2% των αντίστοιχων επενδύσεων του δημόσιου τομέα.

3.ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ

Από τους υπάρχοντες δείκτες για την καταναλωτική συμπεριφορά δεν προκύπτουν σαφείς ενδείξεις για την εξέλιξη της ιδιωτικής κατανάλωσης μέσα στο πρώτο εξάμηνο του 1988.Συγκεκριμένα ο δείκτης της ομάδας των καταναλωτικών αγαθών της μεταποιητικής παραγωγής παρουσιάζει στο πεντάμηνο αύξηση 3,3% έναντι 0,2% μείωσης του αντίστοιχου πενταμήνου του 1987,ενω ο αντίστοιχος δείκτης των διαρκών καταναλωτικών αγαθών εξακολουθεί να δείχνει μείωση (-9,2% το 1988,-7,0% το 1987).

Σε ό,τι αφορά την εξέλιξη του δείκτη αξίας λιανικών πωλήσεων θα πρέπει να σημειωθεί ότι δεν είναι δυνατή η σύγκριση του με προηγούμενα έτη λόγω αλλαγής της βάσης του.

Πάντως θα πρέπει να αναφερθεί ότι λόγω της βελτίωσης του πραγματικού ιδιωτικού διαθέσιμου εισοδήματος το 1988,προβλέπεται ότι θα υπάρξει αύξηση της εθνικής ιδιωτικής κατανάλωσης.

4.ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Το 1987 το ΑΕΠ παρουσίασε πτώση κατά 0,6%.Η πτώση αυτή προήλθε από μείωση της βιομηχανικής παραγωγής κατά 2% και μείωση του προϊόντος του πρωτογενή τομέα κατά 4,5%.

Οι προοπτικές για το 1988,σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία για όλους τους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας,διαγράφονται ιδιαίτερα ευνοϊκές.

Ειδικότερα το προϊόν του πρωτογενή τομέα προβλέπεται να αυξηθεί κατά

5-6% περίπου. Από πρόσφατες εκτιμήσεις του Υπ. Γεωργίας προκύπτει ότι η ακαθόριστη αξία φυτικής παραγωγής σε σταθερές τιμές 1970, αναμένεται να αυξηθεί κατά 10% περίπου. Αναλυτικότερα η παραγωγή των σιτηρών προβλέπεται να αυξηθεί κατά 11%, του βαμβακιού κατά 14%, ενώ ιδιαίτερα σημαντική προβλέπεται η αύξηση της παραγωγής λαδιού (40%). Η ακαθόριστη αξία της ζωικής παραγωγής θα εμφανίσει μικρή βελτίωση 1% περίπου.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΣΥΕ, ο γενικός δείκτης βιομηχανικής παραγωγής παρουσίασε, το πεντάμηνο Ιαν.-Μαίου 1988 σε σχέση με την ίδια περίοδο του 1987 αύξηση 5,5%. Το 1987 είχε παρουσιάσει αντίστοιχα μείωση 0,9%. Αναλυτικότερα ο δείκτης ορυχείων το πεντάμηνο Ιαν.-Μαίου 1988 παρουσίασε άνοδο 8,3%. Ο δείκτης παραγωγής ηλεκτρισμού-φωταερίου παρουσίασε άνοδο 8,1%. Ο δείκτης μεταποιητικής παραγωγής το πεντάμηνο Ιαν.-Μαίου 1988 παρουσίασε αύξηση 5% έναντι μείωσης 1,5% για την ίδια περίοδο του 1987. Ιδιαίτερα σημαντική άνοδο παρουσίασε ο δείκτης παραγωγής κεφαλαιακών αγαθών κατά 13,5%, έναντι διαδοχικών μειώσεων 4,8% και 0,4% το 1987 και 1986 αντίστοιχα. Επίσης αύξηση 3,3% εμφανίζει και ο δείκτης παραγωγής καταναλωτικών αγαθών έναντι μείωσης 0,2% το 1987. Ο δείκτης παραγωγής διαρκών καταναλωτικών αγαθών παρουσίασε μείωση 9,2% ενώ μείωση είχε εμφανίσει και το 1987 (7%). Από τους επιμέρους κλάδους σημαντική αύξηση παρουσίασαν οι εξής: καπνού 14,4%, ειδών διατροφής 5,2%, ποτών 3,8%, επίπλων 24,1%, προϊόντων ελαστικού και πλαστικής ύλης 27,2%, μη μεταλλικών ορυκτών 13,9%, βασικών μεταλλουργικών προϊόντων 9,4%, μεταλλικών προϊόντων 13,5%. Αντίθετα μείωση παρουσίασαν οι κλάδοι: ξύλου-φελού 4,6%, χάρτου 11,9%, δέρματος 4,3%, ηλεκτρικών μηχανών 9,7% και λοιπών βιομηχανιών 15,6%.

Εξάλλου στην τελευταία τριμηνιαία έκθεση του IOBE εκτιμάται ότι το α' εξάμηνο του 1988 η μεταποιητική παραγωγή θα είναι σαφώς αύξημένη έναντι του α' εξαμήνου 1987 και προβλέπεται ότι ολόκληρο το 1988 η παραγωγή θα εμφανίσει αξιόλογη άνοδο.

Η κατασκευαστική δραστηριότητα όπως τονίσθηκε και προηγουμένως εμφανίζεται ιδιαίτερα έντονη. Ετσι το προϊόν του τομέα εκτιμάται ότι θα αυξηθεί κατά 5%.

Οι αυξητικές τάσεις του προϊόντος του δευτερογενή τομέα αναμένεται να συνεχισθούν και το β' εξάμηνο του 1988 με επιβραδυνόμενο όμως ρυθμό. Έτσι το προϊόν του τομέα προβλέπεται να αυξηθεί 3% περίπου.

Οι ευνοϊκές αυτές εξελίξεις στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα της οικονομίας σε συνδυασμό με την προβλεπόμενη ανάκαμψη της δημόσιας κατανάλωσης αναμένεται να επηρεάσουν θετικά την εξέλιξη του προϊόντος των υπηρεσιών και ειδικότερα των μεταφορών, εμπορίου και τραπεζών. Έτσι προβλέπεται ότι το προϊόν των υπηρεσιών θα εμφανίσει επιτάχυνση του ρυθμού αύξησης από 0,6% το 1987 στο 1,5 περίπου το 1988.

Σύμφωνα με τις παραπάνω ευνοϊκές εξελίξεις στους επι μέρους κλάδους η πρόβλεψη για αύξηση του συνολικού ΑΕΠ το 1988 κατά 2,5% είναι ρεαλιστική.

Η εκτίμηση αυτή ενισχύεται και από τα πρόσφατα στοιχεία των τριμηνιαίων Εθνικών Λογαριασμών, σύμφωνα με τα οποία το α' τρίμηνο του 1988 το ΑΕΠ αυξήθηκε έναντι του αντιστοίχου τριμήνου του 1987 κατά 2,9%. Η αύξηση αυτή προήλθε από το δευτερογενή και τριτογενή τομέα της οικονομίας, ενώ το γεωργικό προϊόν παρέμεινε σχεδόν στα επίπεδα του α' τριμήνου του 1987. Ειδικότερα σημαντική ήταν η ανάκαμψη στη μεταποίηση (5,3%) και τις κατασκευές (3,5%) αλλά και σε ορισμένους υποκλάδους των υπηρεσιών, όπως οι αεροπορικές μεταφορές και οι τηλεπικοινωνίες.

Σχετικά με τον πρωτογενή τομέα παρατηρείται ότι κατά το α' τρίμηνο του έτους η αγροτική παραγωγή είναι πολύ περιορισμένη και καλύπτει μόνο το 6% της συνολικής ετήσιας παραγωγής. Στο σύνολο του έτους το αγροτικό προϊόν αναμένεται να σημειώσει σημαντική άνοδο.

Οι παραπάνω εξελίξεις έχουν σαν συνέπεια τη βελτίωση των συνθηκών στην αγορά εργασίας. Ειδικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία του ΟΑΕΔ τον Ιούνιο του 1988 ο αριθμός των απασχολούμενων μισθωτών αυξήθηκε κατά 2,3% σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 1987 και έφθασε τα 1810000 άτομα. Το υπόλοιπο των εγγεγραμμένων ανέργων από 98423 το Ιούνιο του 1987 μειώθηκε σε 90366 τον Ιούνιο του 1988 (μείωση 8,2%) και το ποσοστό ανεργίας τον ίδιο μήνα μειώθηκε στο 4,8% από 5,3% που ήταν

τον Ιούνιο του 1987.

5.ΤΙΜΕΣ

Από τα μέχρι τώρα στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας προκύπτει ότι ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή το επτάμηνο του 1988 παρουσίασε αύξηση 5,8%. Η αντίστοιχη αύξηση και το 1987 και το 1986 ήταν 8,2%. Είναι επίσης ενδιαφέρον να σημειωθεί ότι το μέσο επίπεδο του δείκτη Ιανουαρίου-Ιουλίου 1988 σε σύγκριση προς το ίδιο επίπεδο του 1987 παρουσίασε αύξηση 13,0% έναντι αυξήσεων 17,0% και 24,6% που σημειώθηκαν αντίστοιχα κατά την ίδια σύγκριση των ετών 1987 προς 1986 και 1986 προς 1985.

Είναι συνεπώς φανερό η συνεχής αποκλιμάκωση του πληθωρισμού κατά τα δύο τελευταία έτη και ιδιαίτερα τους πρώτους μήνες του 1988. Η υποχώρηση αυτή των πληθωριστικών πιέσεων επιβεβαιώνεται και από το γεγονός, ότι οι αυξήσεις κατά την περίοδο Ιανουαρίου-Ιουλίου των τελευταίων 10 ετών ήταν της τάξεως του 10-14%. Η αύξηση που σημειώθηκε το επτάμηνο του 1988 ήταν η μικρότερη από το 1979.

Η ουσιαστική αιτία των μικρότερων ρυθμών αύξησης του πληθωρισμού είναι η επιβεβλημένη από την κυβέρνηση αντιπληθωριστική πολιτική. Το σταθεροποιητικό πρόγραμμα των δύο ετών αποδυνάμωσε τις πληθωριστικές πιέσεις και προσδοκίες με αποτέλεσμα την αποκλιμάκωση του πληθωρισμού. Οι μειωμένοι ρυθμοί αύξησης του Δ.Τ.Κ θα πρέπει επίσης να αποδοθούν στη μείωση των συντελεστών του Φ.Π.Α καθώς και στην αυξημένη γεωργική και βιομηχανική παραγωγή που είχε σαν αποτέλεσμα να μην δημιουργηθούν προβλήματα από πλευράς προσφοράς.

Οι μικροί πάντως ρυθμοί αύξησης του πληθωρισμού δεν μπορούν να αποδοθούν σε συγκυριακούς παράγοντες, παρά μόνο στη συνειδητή συνεχή προσπάθεια για την αποκλιμάκωση του. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνεται από τους μειωμένους ρυθμούς αύξησης του Δ.Τ.Κ κατά το επτάμηνο του 1988 παρά τις αυξήσεις που σημειώθηκαν στα τιμολόγια της Δ.Ε.Η και Ε.Υ.Δ.Α.Π στα τσιγάρα, αεροπορικά εισιτήρια εξωτερικού, ενοίκια, δημοτικά τέλη και φάρμακα.

Σε χαμηλά επίσης επίπεδα κινήθηκε και ο Γενικός Δείκτης Τιμών Χονδρικής το α' εξάμηνο του 1988. Το μέσο επίπεδο του δείκτη σημείωσε αύξηση 8,1% σε σύγκριση προς το α' εξάμηνο του 1987, ενώ η αύξηση ήταν 9,4% και 22,3% αντίστοιχα κατά την ίδια σύγκριση των ετών 1987 προς 1986 και 1986 προς 1985. Τους πρώτους μήνες του 1988 παρατηρήθηκε μια επιτάχυνση στο δείκτη που όμως ανακόπηκε τους δύο τελευταίους μήνες. Τον Ιούνιο του 1988 παρατηρήθηκε αύξηση 0,7% έναντι του προηγούμενου μήνα ενώ οι αυξήσεις από την αντίστοιχη σύγκριση ήταν 1,1% το 1986 και 0,9% το 1987. Από την σύγκριση επίσης του Γενικού Δείκτη του Ιουνίου 1988 προς τον Γενικό δείκτη του Ιουνίου 1987 προκύπτει αύξηση 7,7% έναντι αύξησης 11,0% και 20,4% που σημειώθηκε αντίστοιχα κατά την ίδια σύγκριση των δεικτών των ετών 1987 προς 1986 και 1986 προς 1985.

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία αυτά ο δείκτης τιμών χονδρικής αυξάνεται με διαρκώς χαμηλότερους ρυθμούς, γεγονός που σημαίνει ότι τους επόμενους μήνες και ο δείκτης τιμών καταναλωτή θα κυμανθεί σε χαμηλά επίπεδα εφόσον η κίνηση του επηρεάζεται και προδιαγράφεται από την κίνηση του Δείκτη Χονδρικής.

Οι μειωμένοι αυτοί ρυθμοί αύξησης μπορούν να αποδοθούν στην σταθερότητα των τιμών των καυσίμων που κυρίως επηρεάζουν το κόστος παραγωγής και επομένως και τις τιμές των αγαθών, όπως επίσης και στη μικρή διολίσθηση της δραχμής που επηρεάζει άμεσα τις τιμές των τελικών προϊόντων προέλευσης εξωτερικού. Η αυξημένη επίσης γεωργική και βιομηχανική παραγωγή είχαν σαν αποτέλεσμα να μην δημιουργηθούν πιέσεις από πλευράς προσφοράς με θετικές επιπτώσεις στο δείκτη.

6. ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

Οι εξελίξεις στο ισοζύγιο πληρωμών κατά το εξάμηνο Ιανουαρίου-Ιουνίου 1988 κρίνονται θετικές αφού κινούνται μέσα στα πλαίσια των στόχων που είχαν τεθεί. Η αύξηση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών μόνον κατά 10 εκ. δολ. την περίοδο αυτή έναντι της αντίστοιχης του 1987, υποδηλώνει ότι το συνολικό έλλειμμα το 1988 δεν θα αποκλίνει σημαντικά από το επίπεδο των 1500 εκ. δολ. το οποίο

θα υπερκαλυφθεί από την εισροή μη δανειακών κεφαλαίων..

Τους τρεις πρώτους μήνες οι ρυθμοί αύξησης των εισαγωγών ήταν μεγαλύτεροι αυτών των εξαγωγών, ενώ τους τρεις τελευταίους μήνες του εξαμήνου οι εξαγωγές τρέχουν ταχύτερα των εισαγωγών (με και χωρίς καύσιμα). Συνεπώς, δεδομένης της σταδιακής εξάλειψης των εξαγωγικών επιδοτήσεων και της μείωσης του ρυθμιστικού φόρου επί των εισαγωγών, η επίδοση του εμπορικού ισοζυγίου δεν μπορεί να κριθεί ως ανησυχητική. Το εμπορικό έλλειμμα του εξαμήνου αυξάνεται με βραδύτερο ρυθμό τόσο από αυτό της αντίστοιχης περυσινής περιόδου όσο και από αυτό ολόκληρου του 1987. Ενισχυτικός παράγοντας της αναμενόμενης ικανοποιητικής εξέλιξης του εμπορικού ισοζυγίου είναι και η εκτίμηση του ΟΟΣΑ για επιτάχυνση του ρυθμού ανάπτυξης του παγκόσμιου εμπορίου από 5,2% το 1987 σε 6,8% το 1988.

Αντίστοιχα συμπεράσματα φαίνεται να προκύπτουν από την εξέλιξη του συντελεστή εξωτερικής προσαρμογής της οικονομίας, δηλ. του λόγου του εμπορικού ελλείμματος προς τις εξαγωγές. Ο συντελεστής αυτός εκφρασμένος σε ποσοστιαίες μονάδες είχε τιμή 144 το 1987, για να ελλατωθεί σε 139 το 1988 (εξάμηνο).

Σε ό,τι αφορά την εξέλιξη του πλεονάσματος των αδήλων τα στοιχεία του πρώτου εξαμήνου είναι λιγότερο ενθαρρυντικά και παρατηρείται μια επιβράδυνση της αυξητικής του τάσης. Πιο αναλυτικά από την πλευρά των αδήλων πόρων επιβράδυνση του ρυθμού αύξησής του παρουσιάζει το ταξιδιωτικό συνάλλαγμα που το πρώτο εξάμηνο του 1988 αυξήθηκε κατά 20,1%, ενώ η αντίστοιχη αύξηση του 1987 ήταν 40,8%. Στην εξέλιξη αυτή εκτιμάται ότι συνέβαλε και η διαμόρφωση των συναλλαγματικών ισοτιμιών (υψηλή ισοτιμία της ECU έναντι του δολλαρίου και της δραχμής μέσα στο 1987) που ευνόησε την δραχμοποίηση το 1987 σημαντικού μέρους του συναλλαγματικού αποθέματος που είχε συσσωρευθεί στο εξωτερικό τα προηγούμενα χρόνια από τις τουριστικές επιχειρήσεις.

Από τα υπόλοιπα κονδύλια των αδήλων πόρων, το ναυτιλιακό και μεταναστευτικό παρουσιάζουν τους ίδιους περίπου ρυθμούς αύξησης με το 1987, οι αναλήψεις από μετατρέψιμες καταθέσεις παρουσιάζουν μια αισθητή κόμψη στο ρυθμό αύξησής τους, ενώ αντίθετα οι καθαρές

εισπράξεις από την ΕΟΚ εμφανίζουν άνοδο.

Αυξημένες εμφανίζονται στο πρώτο εξάμηνο 1988 και οι άδηλες πληρωμές. Τον υψηλότερο ρυθμό αύξησης από τις επιμέρους κατηγορίες των αδήλων πληρωμών εμφανίζει το ταξιδιωτικό (49,9%). Η εξέλιξη αυτή του ταξιδιωτικού οφείλεται κυρίως στη σταδιακή κατάργηση των συναλλαγματικών περιορισμών από την Τράπεζα της Ελλάδος, ενώ η αιτία της σημαντικής αύξησης για πληρωμές τόκων-μερισμάτων-κερδών (21,4% το πρώτο εξάμηνο 1988, 16,3% το πρώτο εξάμηνο 1987) θα πρέπει εν μέρει να αναζητηθεί στην παρατηρούμενη αύξηση των επιτοκίων διεθνώς. Συνολικά, οι άδηλες πληρωμές αυξήθηκαν κατά 27,9% το πρώτο εξάμηνο του 1988.

Ιδιαίτερα ευνοϊκή και ενθαρρυντική είναι η εξέλιξη της κίνησης των ιδιωτικών κεφαλαίων, που αποτελεί καθρέφτη του επιχειρηματικού κλίματος που επικρατεί. Η εισροή ιδιωτικών κεφαλαίων το πρώτο εξάμηνο του 1988 εμφανίζει επιτάχυνση και ο ρυθμός αύξησής τους από 32% που ήταν το πρώτο εξάμηνο του 1987 έφθασε στο 74% την αντίστοιχη περίοδο του 1988. Θεαματική είναι και η εξέλιξη των αυτόνομων εισροών κεφαλαίων που συνεχίζουν την ανοδική τους πορεία με επιταχυνόμενο ρυθμό και αποτελούν εγγύηση για τις εν γένει αναπτυξιακές προοπτικές της οικονομίας. Η αύξησή τους το πρώτο εξάμηνο του 1988 έφθασε το 66% έναντι αντίστοιχης περυσινής αύξησης 54%. Αποτέλεσμα της σημαντικής αυτής ανόδου είναι ότι οι εισροές μη δανειακών κεφαλαίων το πρώτο εξάμηνο του 1988 κάλυψαν σχεδόν το 70% του ελλείμματος τρεχουσών συναλλαγών, ενώ την αντίστοιχη περυσινή περίοδο το ποσοστό κάλυψης ήταν κάτω του 45%.

7. ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

Οι ιδιωτικές καταθέσεις στις εμπορικές τράπεζες και τους ειδικούς πιστωτικούς οργανισμούς, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία Ιανουαρίου-Μαΐου της Τράπεζας της Ελλάδος, αυξήθηκαν με ρυθμό 27.5% έναντι της ίδιας περιόδου του προηγούμενου έτους. Ο ρυθμός αυτός πενταμήνου είναι έντονα αυξητικός συγκρινόμενος με τα αντίστοιχα πεντάμηνα του 1987 (21,7%) και του 1986 (22.5%). Η αύξηση των

καταθέσεων σε απόλυτο μέγεθος ήταν 167,9 δις δρχ στο πεντάμηνο έναντι 82,8 δις δρχ του 1987 και 57,6 δις δρχ του 1986. Η εξέλιξη αυτή των καταθέσεων είναι ένδειξη της βελτίωσης του πραγματικού ιδιωτικού διαθεσίμου εισοδήματος το 1988 και της θετικής πραγματικής απόδοσης των επιτοκίων που επιτεύχθηκε με την αποκλιμάκωση του πληθωρισμού.

Η αύξηση αυτή των καταθέσεων δημιουργεί επάρκεια διαθεσίμων πόρων στο τραπεζικό σύστημα για την πιστωτική επέκταση στον ιδιωτικό τομέα. Από την άλλη μεριά η διατήρηση των πραγματικών επιτοκίων δανεισμού του Δημοσίου από την εξωτραπεζική αγορά σε υψηλά επίπεδα, κάνει δυνατή τη χρηματοδότηση ενός σημαντικά υψηλότερου, σε σύγκριση με το 1987, ποσοστού των δανειακών αναγκών του Δημοσίου από την εξωτραπεζική αγορά, ώστε να μη συμπιέζονται οι πιστώσεις στον ιδιωτικό τομέα.

Τέλος στις επιμέρους κατηγορίες καταθέσεων οι καταθέσεις όψεως αυξήθηκαν 28,8% (Μάιος 88/Μάιος 87) έναντι 3,7% (Μάιος 87/Μάιος 86), οι καταθέσεις ταμειευτηρίου 28,3% έναντι 21,2% το 1987 για την ίδια περίοδο, οι καταθέσεις προθεσμίας 25,9% έναντι 25,3% το 1987 και οι δεσμευμένες καταθέσεις 22,9% έναντι 22,3% του 1987.

8.ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΣΦΑΤΗ ΑΝΑΤΙΜΗΣΗ ΤΟΥ ΔΟΛΛΑΡΙΟΥ

Με αφορμή την ανατίμηση του δολλαρίου που παρατηρείται πρόσφατα, θα πρέπει να επισημανθούν τα εξής. Η άνοδος αυτή του δολλαρίου σύμφωνα με όλες τις ενδείξεις είναι ασταθής και μάλλον βραχυπρόθεσμη δεδομένου ότι τα εσωτερικά διαρθρωτικά ελλείμματα των ΗΠΑ και οι διεθνείς οικονομικές ανισορροπίες δεν δικαιολογούν μια τέτοια εξέλιξη. Σε ό,τι αφορά τις επιπτώσεις της ανατίμησης αυτής στην ελληνική οικονομία, θέμα που έχει ήδη απασχολήσει τον τύπο, σημειώνεται ότι κατά την κατάρτιση των προβλέψεων του 1988 το ΥΠΕΘΟ είχε υποθέσει μια μέση τιμή δραχμής/δολλαρίου 142 δρχ. Η ισοτιμία αυτή σχεδόν συμπίπτει με την αντίστοιχη που δίνει ο ΟΟΣΑ στην τελευταία οικονομική έκθεσή του (141 δρχ/δολλάριο). Στο επτάμηνο Ιανουαρίου-Ιουλίου η μέση ισοτιμία δραχμής δολλαρίου διαμορφώθηκε

στις 137 δρχ. Έτσι με βάση τις μέχρι σήμερα εξελίξεις και τις προοπτικές που διαγράφονται για τους υπόλοιπους μήνες του χρόνου, οδηγούμαστε στο συμπέρασμα ότι η μέση τιμή του δολλαρίου το 1988 δεν θα πρέπει να αποκλίνει αισθητά από την αρχική μας υπόθεση. Όπως είναι γνωστό η συναλλαγματική πολιτική της Κυβέρνησης καθορίζεται με βάση τη μέση σταθμική ισοτιμία της δραχμής έναντι ενός καλαθιού νομισμάτων των κυριότερων ανταγωνιστριών μας χωρών. Με βάση τη πολιτική αυτή, η ανατίμηση του δολλαρίου δεν μεταβάλλει τον αρχικό στόχο της Κυβέρνησης, αλλά προκαλεί σε αντισταθμιστική βάση μια επιβράδυνση της διολίσθησης της δραχμής έναντι των λοιπών νομισμάτων. Μέσα στα πλαίσια αυτά, η οποιαδήποτε τυχόν απώλεια σε όρους ανταγωνιστικότητας παρατηρηθεί, στις συναλλαγές μας με τις χώρες εκτός ζώνης δολλαρίου, θα πρέπει περίπου να αντισταθμιστεί από τα αντίστοιχα οφέλη που θα προκύψουν από τις συναλλαγές μας με τις χώρες δολλαρίου.

Η ανατίμηση του δολλαρίου επιδρά στις καθαρές δανειακές ανάγκες του δημοσίου, κυρίως μέσω του λογαριασμού των καυσίμων και των πληρωμών για τόκους. Σε ότι αφορά το λογαριασμό των πετρελαιοειδών κατά την κατάρτιση του προϋπολογισμού, η μέση τιμή αγοράς πετρελαίου είχε υπολογισθεί σε 18 δολλάρια το βαρέλι. Οι αγορές πετρελαίου για το 1988 έχουν ήδη συντελεστεί και συμφωνηθεί σε τιμές αισθητά χαμηλότερες από την αρχική πρόβλεψη. Συνεπώς η πρόσφατη ανατίμηση του δολλαρίου θα απορροφηθεί εξολοκλήρου από τις μειωμένες τιμές αγοράς, και επιπλέον αναμένεται ότι θα υπάρξει πρόσθετο καθαρό όφελος στον προϋπολογισμό από την διαχείριση των πετρελαιοειδών σε σχέση με τις αρχικές προβλέψεις.

Σχετικά με τις πληρωμές τόκων και χρεολυσίων δύο είναι οι λόγοι για τους οποίους δεν θα υπάρξουν ουσιαστικές επιβαρύνσεις στις καθαρές δανειακές ανάγκες του δημοσίου. Πρώτο, όπως ήδη αναφέρθηκε, δεν αναμένεται ουσιαστική απόκλιση της μέσης ισοτιμίας δραχμής/δολλαρίου από την αρχική πρόβλεψη. Δεύτερο, μόνο το 35% περίπου των πληρωμών για τόκους είναι σε δολλάρια. Επομένως η αρνητική επίπτωση στις πληρωμές για τόκους αφορά περιορισμένο μέρος των συνολικών πληρωμών. Εξάλλου στην έκταση που η ανατίμηση του δολλαρίου επιβραδύνει την διολίσθηση της δραχμής έναντι των άλλων νομισμάτων θα υπάρξει ένα εξισοροποιητικό όφελος από τις πληρωμές τόκων σε νομίσματα εκτός

δολλαρίου.

Τέλος, σε ότι αφορά τυχόν παρενέργειες από την άνοδο του δολλαρίου στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, θα πρέπει να σημειωθεί ότι βραχυχρόνια, δηλαδή μέχρι το τέλος του έτους, οι οποιοσδήποτε νομισματικές ανακατατάξεις δεν αναμένεται να επιδράσουν στους όγκους των εισαγωγών και εξαγωγών χωρίς καύσιμα (μέσω των ελαστικοτήτων των σχετικών τιμών). Η εκτίμηση αυτή στηρίζεται στο ότι η αγορά δεν έχει ακόμη καταγράψει την ανατίμηση του δολλαρίου σαν φαινόμενο μονιμότερης διάρκειας και αφετέρου υπάρχει πάντα μια χρονική υστέρηση μεταξύ διαμόρφωσης προσδοκιών και υλοποίησής τους στην αγορά. Συνεπώς η μόνη προσδοκώμενη ουσιαστική επίδραση στο έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών σε δολλάρια θα είναι λογιστικού χαρακτήρα (τα κονδύλια σε νομίσματα εκτός δολλαρίου θα εμφανίζονται μειωμένα όταν εκφρασθούν σε δολλάρια). Ετσι εκτιμάται ότι η ανατίμηση του δολλαρίου, συνολικά, επιδρά μειωτικά στο έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών σε δολλάρια.

Π Ι Ν Α Κ Α Σ

ΕΞΕΛΙΞΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
% ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ

Μ Ε Γ Ε Θ Η	περίοδος	1987/86	1988/87
Α. ΠΑΡΑΓΩΓΗ			
Γενικός Δείκτης Βιομηχ. Παραγ.	ΙΑΝ-ΜΑΙ	-0.9	5.5
α. Μεταποίηση	"	-1.5	5.0
α1. Καταναλωτικά αγαθά	"	-0.2	3.3
α2. Διάρκη καταναλωτικά αγαθά	"	-7.0	-9.2
α3. Κεφαλαιουχικά αγαθά	"	-4.8	13.5
β. Ορυχεία	"	-2.9	8.3
γ. Ηλεκτρισμός-Φωταέριο	"	7.0	8.1
Β. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ			
Όγκος αδειών οικοδομών	ΙΑΝ-ΙΟΥΝ	-2.9	15.8
Κατανάλωση τσιμέντου στο εσωτερ.	"	-3.2	17.9
Δείκτης μεταπ. παραγ. κεφαλ. αγαθών	ΙΑΝ-ΜΑΙ	-4.8	13.5
Εκτελ. προγρ. δημ. επενδύσεων	ΙΑΝ-ΙΟΥΝ	42.0	9.3
Εκτελ. προγρ. ΔΕΗ	"	-11.1	7.2
Εκτελ. προγρ. ΟΤΕ	"	5.6	25.3
Γ. ΤΙΜΕΣ			
Γενικός Δ.Τ.Κ.	ΙΑΝ-ΙΟΥΛ	17.0	13.0
Γενικός Δ.Τ.Χ.	ΙΑΝ-ΙΟΥΝ	11.4	9.0
Δ. ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ			
(Στ. Τρ. Ελλάδας)			
Εισαγωγές	ΙΑΝ-ΙΟΥΝ	19.2	16.3
Εξαγωγές	"	17.3	18.6
Εμπορικό Ισοζύγιο	"	20.7	14.7
Αξηλοι Πόροι	"	27.4	26.0
Αξηλες Πληρωμές	"	9.5	27.9
Ισοζύγιο Αξηλων	"	42.2	24.8
Ισοζύγιο Τρεχ. Συναλλ.	"	-0.5	0.6
Μη δανειακά κεφάλαια	"	53.9	65.5
(% κάλυψης ελλείμματος τρεχ. συν.)	"	(41.7)	(68.6)

ΠΗΓΗ: ΕΣΥΕ, Τραπεζα Ελλάδας